

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Elemente praćenja, sadržaj dokumentacije i način vođenja evidencije iz stavka 1. i 2. ovoga članka izradit će Zavod za školstvo.

Podaci o svladavanju programa za darovite učenike i podaci o završavanju osnovne škole u kraćem vremenu od propisanog unose se u javne isprave iz članka 92. Zakona o osnovnom školstvu.

Članak 12.

Temeljem članka 16. stavka 2. Zakona o osnovnom školstvu osnovna škola treba službama profesionalne orijentacije omogućiti uvid u dokumentaciju iz članka 11. stavka 1. ovoga Pravilnika.

Osnovna škola će dokumentaciju iz članka 11. stavka 1. ovoga Pravilnika proslijediti srednjoj školi u kojoj učenik nastavlja obrazovanje.

VI. ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 13.**

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju darovitih učenika ("Narodne novine Hercegbosanske županije", broj 13/99.).

Članak 14.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama Hercegbosanske županije".

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegbosanska županija
Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa
Broj: 06-01-02-496/05
Livno, 08. lipnja 2005. godine

Ministar
Marin Ivić

***

Temeljem članaka 21., 29. i 36. Zakona o srednjem školstvu ("Narodne novine Hercegbosanske županije", broj 12/04.), Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa donosi

**PRAVILNIK
o polaganju mature i završnog ispita****1. OPĆE ODREDBE****Članak 1.**

Ovim se Pravilnikom propisuju uvjeti, način i postupak polaganja mature u gimnazijama i završnog ispita u strukovnim i umjetničkim školama.

Članak 2.

Na maturi i završnom ispitu provjeravaju se i ocjenjuju znanja i sposobnosti, učenika koja je stekao u gimnaziji, odnosno strukovnoj ili umjetničkoj školi.

Članak 3.

Maturi, odnosno završnom ispitu mogu pristupiti:

- učenici koji su s uspjehom završili završni razred gimnazije, odnosno tehničke, umjetničke i druge strukovne škole u četverogodišnjem trajanju i koji su uspješno izradili maturalni, odnosno završni rad,

- učenici koji su s uspjehom završili završni razred obrtničke, industrijske i druge strukovne škole s praktičnom nastavom.

Redoviti učenici mogu polagati maturu, odnosno završni ispit dva puta. Redoviti učenik koji drugi put nije položio maturu, odnosno završni ispit, snosi troškove trećeg, odnosno svakog sljedećeg polaganja mature, odnosno završnog ispita.

Članak 4.

Matura, odnosno završni ispit, polaže se u tri ispitna roka:

- u ljetnom roku, mjesec dana nakon završetka nastave,
- u drugom roku, u drugoj polovici kolovoza,
- u zimskom roku, u prvoj polovici siječnja.

Nastavničko vijeće može odrediti poseban izvanredni rok za maturu, odnosno završni ispit za učenike u posebnim oblicima obrazovanja (obrazovanje odraslih, obrazovanje po posebnim potrebama) i za redovite učenike kad za to postoje posebno opravdani razlozi, uz suglasnost Ministarstva znanosti, prosvjete, kulture i športa (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Članak 5.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Kalendar ispitnih rokova iz članka 4. stavka 1. ovoga Pravilnika donosi ravnatelj škole, nakon pribavljenog mišljenja nastavničkog vijeća, do 30. rujna tekuće školske godine.

Kalendar sadrži rokove za predaju maturalnog i završnog rada odnosno praktičnog rada, kao i početak održavanja pismenih i usmenih ispita na maturi, odnosno završnom ispitu, te dan uručivanja svjedodžbi o položenoj maturi, odnosno završnom ispitu.

Škola je dužna izvijestiti učenike o kalendaru ispitnih rokova najkasnije 30 dana prije održavanja mature, odnosno završnog ispita.

Članak 6.

Matura, odnosno završni ispit, prijavljuje se na prijavnici i to do roka propisanog kalendarom iz članka 5. ovog Pravilnika, kojoj se prilaže svjedodžba o završnom razredu gimnazije, odnosno svjedodžba o završnom razredu strukovne, odnosno umjetničke škole.

Članak 7.

Maturu, odnosno završni ispit, provode ispitni odbor i ispitne komisije. Ravnatelj imenuje članove ispitnih komisija za svaki pojedini rok. Ravnatelj škole i članovi ispitnih komisija članovi su ispitnog odbora. Predsjednik ispitnog odbora je ravnatelj škole.

Članak 8.

Sjednice ispitnog odbora saziva ravnatelj.

Sjednicama ispitnog odbora mogu biti nazočni samo članovi ispitnog odbora.

Ispitni odbor može odlučivati ako je sjednici nazočna većina članova.

Odluka ispitnog odbora je pravovaljana ako za nju glasuje većina članova ispitnog odbora.

Članak 9.

Ispitni odbor obavlja ove poslove:

- utvrđuje popis tema za maturalne i završne radove, odnosno popis zadaća praktičnih radova,
- utvrđuje zadaće za pismeni ispit i pitanja za usmeni ispit,
- određuje zadaće i način rada ispitnih komisija,

- utvrđuje popis učenika za maturu, odnosno završni ispit,
- utvrđuje raspored pojedinih dijelova ispita,
- utvrđuje opću ocjenu učenika na maturi, odnosno završnom ispitu, na prijedlog ispitnih komisija,
- obavlja i druge poslove utvrđene ovim Pravilnikom.

Članak 10.

Ispitna komisija sastoji se od predsjednika i dva člana, od kojih je jedan član nastavnik ispitnog predmeta.

Ispitna komisija provodi ispite i odlučuje u punom sastavu.

Ispitna komisija utvrđuje ocjene iz pojedinih dijelova mature, odnosno završnog ispita, na prijedlog ispitivača većinom glasova.

Članak 11.

Teme maturalnog i završnog rada, zadaće na pismenim ispitnima i pitanja za usmene ispite pripremaju predmetni nastavnici.

Učenik bira temu maturalnog, odnosno završnog rada, iz jednog ili više predmeta.

Za maturu, odnosno završni ispit u ljetnom roku tema se bira najkasnije do 10. veljače tekuće školske godine, a za ostale rokove najkasnije 60 dana prije početka mature, odnosno završnog ispita.

Maturalni, odnosno završni rad, mora biti izrađen najkasnije 30 dana prije početka mature, odnosno završnog ispita.

Nastavnik mentor dužan je maturalni ili završni rad ocijeniti najkasnije tri dana prije početka obrane radnje.

Konačnu ocjenu maturalnog, odnosno završnog rada utvrđuje komisija na usmenoj obrani rada, na prijedlog predmetnog nastavnika.

Obrana maturalnog, odnosno završnog rada organizira se najkasnije dva dana prije pismenog ispita iz članka 12. ovog Pravilnika.

Učenik čiji maturalni, odnosno završni rad nije izrađen u roku iz stavka 4. ovoga članka ili čiji je rad negativno ocijenjen ili čiji je rad na usmenoj obrani negativno ocijenjen, ne može pristupiti ostalim dijelovima mature, odnosno završnog ispita, pa se upućuje na polaganje mature, odnosno završnog ispita u cjelini u sljedećem ispitnom roku.

Članak 12.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Pismeni ispit na maturi, odnosno završnom ispitu, traje najviše 4 sata.

Ocjenu pismenog ispita utvrđuje ispitna komisija na prijedlog predmetnog nastavnika.

Učenik dnevno može polagati samo jedan bilo pismeni bilo usmeni ispit.

Članak 13.

Uspjeh učenika na maturi, odnosno završnom ispitu, utvrđuje se u skladu s člankom 86.

Zakona o srednjem školstvu ("Narodne novine Hercegbosanske županije", broj 12/04.).

Članak 14.

Polaganja mature, odnosno završnog ispita oslobođeni su:

- učenici gimnazija, tehničkih, umjetničkih i drugih strukovnih škola u četverogodišnjem trajanju, koji su sve razrede završili s odličnim uspjehom i završni rad je ocijenjen ocjenom odličan (5) i

- učenici obrtničkih, industrijskih i drugih strukovnih škola s praktičnom nastavom, koji su sve razrede završili s odličnim uspjehom i u svim razredima postigli odličan uspjeh iz praktične nastave i završni rad je ocijenjen ocjenom odličan (5).

Članak 15.

Zavod za školstvo izradit će stručne upute o sadržajima mature, odnosno završnog ispita, te o načinu provedbe ispita za pojedine vrste škola, odnosno programa.

Članak 16.

Matura u gimnaziji se sastoji od:

- obrane maturalnog rada,
- dva obvezna predmeta i
- jednog izbornog predmeta.

Obvezni predmeti polažu se pismeno i usmeno. Izborni predmet polaže se usmeno.

Članak 17.

Obvezni predmeti u općim gimnazijama su:

- hrvatski, srpski ili bosanski jezik

- strani jezik ili matematika, ovisno o izboru učenika.

Obvezni predmeti u jezičnim gimnazijama su:

- hrvatski, srpski ili bosanski jezik i
- strani jezik.

Obvezni predmeti u klasičnim gimnazijama su:

- hrvatski, srpski ili bosanski jezik,
- latinski jezik ili grčki jezik, ovisno o izboru učenika.

Obvezni predmeti u prirodoslovno-matematičkim gimnazijama su:

- hrvatski, srpski ili bosanski jezik i
- matematika.

Članak 18.

Izborni predmet na maturi je predmet iz nastavnog plana i programa odgovarajuće gimnazije.

Izborni predmet može biti i predmet iz kojeg učenik upiše maturalni, odnosno završni rad.

Izborni predmet učenik prijavljuje na prijavnici iz članka 6. ovoga Pravilnika.

III. ZAVRŠNI ISPITI U TEHNIČKIM, UMJETNIČKIM I DRUGIM STRUKOVNIM ŠKOLAMA U ČETVERO GODIŠNJEM TRAJANJU**Članak 19.**

Završni ispit u tehničkim, umjetničkim i drugim strukovnim školama u četverogodišnjem trajanju sastoji se od:

- obrane završnog rada,
- pismenog i usmenog ispita iz hrvatskog, srpskog ili bosanskog jezika,
- pismenog ili usmenog ispita iz stručnih predmeta određenog programa, sukladno stručnim uputama iz članka 15. ovoga Pravilnika.

Završni ispit u strukovnim školama za stjecanje niže stručne spreme sastoji se od:

- pismenog ispita iz hrvatskog, srpskog ili bosanskog jezika i
- usmenog ispita kojim se provjeravaju znanja iz određenog programa, a sukladno

stručnim uputama iz članka 15. ovoga Pravilnika.

IV. ZAVRŠNI ISPITI U OBRtničkim, INDUSTRIJSKIM I DRUGIM SREDNjim ŠKOLAMA S PRAKTIČNOM NASTAVOM

Članak 20.

Završni ispit u obrtničkim, industrijskim i drugim srednjim školama s praktičnom nastavom sastoji se od:

- praktičnog rada,
- pismenog ispita iz hrvatskog, srpskog ili bosanskog jezika i
- pismenog ili usmenog ispita kojim se provjeravaju znanja iz određenog programa odnosno zanimanja, sukladno stručnim uputama iz članka 15. ovoga Pravilnika.

Članak 21.

Praktični rad izvodi učenik u radionici u kojoj je svladao program praktične nastave ili u školskoj radionici.

Vrijeme za izvođenje praktičnog rada ne može biti dulje od 35 sati.

Članak 22.

U obrtničkim srednjim školama praktični rad ocjenjuju članovi ispitne komisije koji su bili stručni učitelji za vrijeme školovanja.

Članak 23.

Ako učenik ne obrani uspješno praktični rad, upućuje se na sljedeći ispitni rok, uz obvezu izbora druge zadaće praktičnog rada.

Članak 24.

Gospodarska komora Hercegbosanske županije, odnosno druga odgovarajuća strukovna udruga, može predložiti po jednog člana ispitne komisije za praktični rad završnog ispita u industrijskim i drugim srednjim školama s praktičnom nastavom.

Predloženi članovi ispitnih komisija za pojedini dio završnog ispita moraju biti osobe odgovarajuće struke, odnosno zanimanja.

Ako udruge ne predlože članove ispitnih komisija u traženom roku, ravnatelj će imenovati sve članove ispitnih komisija, sukladno članku 7. ovoga Pravilnika.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

Učenici koji su pozitivno ocjenjeni iz svih predmeta položili su maturu, odnosno završni ispit.

Učenik koji dobije nedovoljnu ocjenu iz jednog ili više predmeta, ima pravo polagati popravni ispit u sljedećem ispitnom roku.

Ako učenik nije pristupio popravnom ispitu iz dijela mature, odnosno završnog ispita u određenom roku, ili bez opravdanog razloga prekine polaganje popravnog ispita, ne može pristupiti ponovnom polaganju popravnog ispita, nego mora ponoviti cijelu maturu, odnosno završni ispit u idućem ispitnom roku.

Članak 26.

Ako je učenik iz opravdanih razloga spriječen pristupiti ispitu, mora to prijaviti ispitnom odboru i podnijeti za to dokaze.

Ispitni odbor odlučuje jesu li razlozi za odgodu opravdani i odlučuje o polaganju mature, odnosno završnog ispita u idućem ispitnom roku.

Ako ispitni odbor ocijeni da razlozi za prekid ili izostanak s ispita nisu opravdani, učenik se upućuje na polaganje cijele mature, odnosno završnog ispita u sljedećem roku.

Članak 27.

O položenoj maturi, odnosno završnom ispitu učenicima se izdaje svjedodžba o maturi, odnosno završnom ispitu.

U svjedodžbu se unosi utvrđena ocjena iz maturnog ili završnog, odnosno praktičnog rada, ocjene iz predmeta koji se polažu na maturi, odnosno završnom ispitu, te ocjena općeg uspjeha na maturi, odnosno završnom ispitu.

Učenicima iz članka 14. ovoga Pravilnika izdaje se svjedodžba o maturi, odnosno o završnom ispitu, u koju se unosi opća ocjena odličan i napomena daje učenik oslobođen polaganja mature.

Članak 28.

Tijekom mature, odnosno završnog ispita, vode se zapisnici koji se čuvaju u školskoj arhivi.

U zapisnike se unose svi važniji podaci o maturi, odnosno završnom ispitu.

Zapisnike s pojedinim dijelovima ispita mature, odnosno završnog ispita, potpisuju svi članovi

ispitne komisije neposredno nakon završetka ispita.

Članak 29.

Podaci o maturi, odnosno završnom ispitu, upisuju se u matičnu knjigu. U matičnu knjigu unosi se utvrđena ocjena iz maturalnog ili završnog, odnosno praktičnog rada, ocjena iz svakog predmeta koji se polaže na maturi, odnosno završnom ispitu, te ocjena općeg uspjeha učenika na maturi, odnosno završnom ispitu.

Članak 30.

Škola je dužna u roku od 30 dana od završetka mature, odnosno završnog ispita, za svaki rok dostaviti na propisanom obrascu izvješće o rezultatima mature, odnosno završnog ispita Ministarstvu.

Obrazac iz stavka 1. ovoga članka propisat će Ministarstvo u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Članak 31.

Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o uvjetima, načinu i postupku polaganja završnog ispita. ("Narodne novine Hercegbosanske županije, broj 13/99.).

Članak 32.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama Hercegbosanske županije".

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegbosanska županija
Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa
Broj: 06-01-02-497/05
Livno, 08. lipnja 2005. godine

Ministar
Marin Ivić

***

Temeljem članka 42. stavka 3. Zakona o srednjem školstvu ("Narodne novine Hercegbosanske županije", broj 12/04.), Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa donosi

PRAVILNIK o srednjoškolskom obrazovanju darovitih učenika

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom utvrđuju se uvjeti i način obrazovanja darovitih učenika u srednjoj školi.

Članak 2.

Darovitost je sklop osobina koje učeniku omogućavaju trajno postignuće natprosječnih rezultata u jednom ili više područja ljudske djelatnosti, a uvjetovano je visokim stupnjem razvijenosti pojedinih sposobnosti, osobnom motivacijom i izvanjskim poticajem.

Prema sposobnostima područja darovitosti su:

- opće intelektualne sposobnosti,
- stvaralačke (kreativne) sposobnosti,
- sposobnosti za pojedina nastavna i znanstvena područja,
- socijalne i rukovodne sposobnosti,
- sposobnosti - za pojedina umjetnička područja,
- psihomotorne sposobnosti.

II. UOČAVANJE, UTVRĐIVANJE, POTICANJE I PRAĆENJE DAROVITOSTI

Članak 3.

Uočavanje i utvrđivanje darovitih učenika je stručan i kontinuiran proces koji obuhvaća sve učenike na svim dobnim razinama cjelokupnog odgojno-obrazovnog razvoja.

Uočavanje darovitih učenika u srednjoj školi ostvaruju nastavnici i stručni suradnici.

Srednja škola obvezno će koristiti osnovnoškolsku dokumentaciju o darovitim učenicima i učenicima koji su završili osnovnu školu u kraćem vremenu od propisanog, mišljenja roditelja i drugih stručnjaka - realizatora programa u koje je učenik uključen izvan škole.

Na osnovi uočavanja darovitih učenika stručni tim utvrđuje kod učenika darovitost za pojedino područje iz članka 2. stavka 2. ovoga Pravilnika.

Nastavničko vijeće osniva stručni tim iz stavka 3. ovoga članka a, čine ga nastavnici predmetne nastave, psiholog, drugi stručni suradnici i stručnjaci.